

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/23/2011
Identifikačné číslo spisu:	5910204969
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:5910204969.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Vladíka a sudcov JUDr. Viery Petríkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, v právnej veci žalobcu L. Z., bývajúceho v Y., zastúpeného JUDr. Dagmar Valentovou, advokátkou v Bratislave, Fraňa Kráľa 31, proti žalovanej U. I., bývajúcej v Z., zastúpená JUDr. Milanom Klobušiakom, advokátom v Ružomberku, Moyzesova 7, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 220 000 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 2 C 107/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. júna 2011 sp. zn. 5 Co 177/2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok zo 16. februára 2011 č.k. 2 C 107/2010-162, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi trovy konania o mimoriadnom dovolaní a to trovy právneho zastúpenia v sume 1 744,80 € do 3 dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Ružomberok rozsudkom zo 16. februára 2011 č.k. 2 C 107/2010-162 uložil žalovanej povinnosť vydať žalobcovi predmet bezdôvodného obohatenia - sumu vo výške 220 000 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 220 000 € od 15. februára 2010 až do zaplatenia, a to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Ďalej zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 15 425,31 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že podanou žalobou sa žalobca domáhal, aby žalovaná vydala predmet bezdôvodného obohatenia, a to sumu 220 000 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z tejto sumy od 15. februára 2010 až do zaplatenia, pričom žalobca v priebehu konania požiadal, aby súd pripustil zmenu návrhu, no posledným podaním žalobcu sa tento domáhal, aby súd pripustil zmenu návrhu tak, že predmetom konania opätovne ostane vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 220 000 € s príslušenstvom. Svoj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobca odôvodnil tým, že žalovaná na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi ňou ako kupujúcou a predávajúcimi 9. októbra 2009 nadobudla do svojho výlučného vlastníctva nehnuteľnosti za dohodnutú kúpnu cenu 220 000 €, ktorú mal za žalovanú zaplatiť žalobca. Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že proti uplatnenému nároku sa žalovaná bránila tým, že peniaze síce pochádzali od žalobcu, avšak žalobca jej uvedenú sumu - kúpnu

cenu vo výške 220 000 € daroval priamo v pobočke Tatra banky a.s., Nám. M. Benku v Bratislave. Uvedené správanie sa žalobcu žalovaná odôvodňovala tým, že má so žalobcom maloleté dieťa, žalobca ju predtým častokrát obdarovával, hovoril jej, že má snahu ju zabezpečiť a preto jej daroval peniaze za účelom kúpy nehnuteľností. Okresný súd však mal preukázané, že v uvedenej veci žalobca nedaroval žalovanej uvedenú peňažnú sumu, aby táto mohla zaplatiť kúpnu cenu za nadobudnutie nehnuteľností. Samotný žalobca uviedol, že uvedenú sumu žalovanej nedaroval, túto zaplatil z dôvodu, že žalovaná ho ubezpečila, že sa stane výlučným vlastníkom nehnuteľností, pričom najskôr musela nadobudnúť nehnuteľnosť ona a po uplynutí určitej doby (konkrétne 21 dní) sa on stane na základe ďalšieho prevodu vlastníkom nehnuteľností. Podľa súdu prvého stupňa žalovaná v konaní neprodukovala žiaden dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že žalobca jej daroval uvedenú peňažnú sumu, pričom žalovaná túto skutočnosť dôvodila len z tých skutočností, že žalobca mal vždy vôľu obdarovať ju rôznymi vecami, čo žiadala potvrdiť aj výsluchom svedkov, väčšinou svojich príbuzných. Súd citoval znenie ustanovení § 451, § 454, § 456, § 458 ods. 1, § 559 ods. 1, 2, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Okresný súd uzavrel, že žalobca plnil za žalovanú to, čo mala podľa zmluvy plniť sama a teda za ňu zaplatil kúpnu cenu vo výške 220 000 €, čiže na strane žalovanej došlo k bezdôvodnému obohateniu a preto žalovanú zaviazal na vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia žalobcovi. Okresný súd zároveň priznal žalobcovi i príslušenstvo uplatnenej pohľadávky, a to 9 %-ný ročný úrok z omeškania zo sumy 220 000 € od 15. februára 2010 až do zaplatenia. O trovách konania okresný súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. a žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 21. júna 2011 sp. zn. 5 Co 177/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a preto sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi rozhodnutia okresného súdu. K jednotlivým námietkam žalovanej uvedeným v odvolaní, odvolací súd uviedol, že so všetkými namietanými skutočnosťami sa vysporiadal okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, pričom žalovaná neuviedla a ani nepreukázala žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu, prípadne zrušenie napadnutého rozsudku. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa stotožnil aj s konštatovaním okresného súdu, podľa ktorého z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že žalobca predmetnú peňažnú sumu žalovanej daroval za účelom zaplatenia kúpnej ceny. Odvolací súd dospel k rovnakému právnemu záveru ako okresný súd, že žalobca plnil za žalovanú to, čo podľa zmluvy mala plniť sama, tým, že za ňu zaplatil kúpnu cenu 220 000 €. Na strane žalovanej z tohto dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu a preto, podľa názoru odvolacieho súdu, okresný súd správne rozhodol, keď žalovanú zaviazal vydať žalobcovi predmet bezdôvodného obohatenia a to sumu 220 000 €. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože tento si ich neuplatnil.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu a proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal na podnet žalovanej generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozsudky zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súčasne navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 243ha O.s.p. odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia. Generálny prokurátor v odôvodnení mimoriadneho dovolania (v doplnení jeho dôvodov) tvrdil, že v o veci konajúce súdy v dôsledku nesprávneho postupu v dôkaznom procese nesprávne a neúplne zistili skutkový stav, keď nerešpektovali ustanovenia zákona, ktoré predpisujú rozsah a spôsob dokazovania. Podľa názoru generálneho prokurátora vykonané dokazovanie nemôže byť zákonne konformným predpokladom pre hodnotenie dôkazov podľa § 132 O.s.p., pretože súdy v dôsledku nesprávneho postupu v dôkaznom procese nesprávne a neúplne zistili skutkový stav. Konajúce súdy nevykonali dôkazy, ktoré dôkazná strana navrhla napriek tomu, že dôkazy mali slúžiť na preukázanie právne významnej skutočnosti, ktorej sa účastníčka dovoľavala, zaťažili konanie vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím je podľa jeho názoru daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. Ďalej bol generálny prokurátor toho názoru, že vo veci konajúce súdy vec aj nesprávne právne posúdili, i keď konšatoval, že právne posúdenie v písomnom

vyhotovení rozsudkov v podstate absentuje. Podľa názoru generálneho prokurátora odvolací súd pochybil, keď rozhodnutie súdu prvého stupňa spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení a zaťaženie vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne právne posúdenie veci, potvrdil. Generálny prokurátor taktiež tvrdil, že súd manipuloval so zápisnicou z pojednávania z 19. januára 2011, keď do zápisnice nezaprotokoloval niektoré dôkazy, nevenoval pozornosť výsluchu svedka.

Žalobca sa vo svojom písomnom vyjadrení nestotožnil s podnetom generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Vyjadril názor, že konajúce súdy vo veci postupovali v dôkaznom procese správne a úplne zistili skutkový stav, na základe ktorého správne vyhodnotili dôkazy. Ďalej uviedol, že konajúce súdy konanie nezaťažili žiadnou vadou, ktorá by mohla mať za následok neprávne rozhodnutie vo veci a teda podľa jeho názoru neobstoí tvrdenie generálneho prokurátora, že je tu daný dovolací dôvod. Žalobca navrhol dovolaciemu súdu, aby mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietol. Zároveň navrhol, aby dovolací súd rozhodol aj o trovách konania a právneho zastúpenia v konaní o mimoriadnom dovolaní.

Žalovaná s mimoriadnym dovolaním a jeho dôvodmi súhlasila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dôvodmi.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na posúdenie dovolacích dôvodov uvedených výslovne v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vždy vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli generálnym prokurátorom tvrdené a ich existencia v konaní o mimoriadnom dovolaní nevyšla najavo.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie súdu nebolo vydané v konaní postihnutom tzv. inou vadou konania, ale i na obsah mimoriadneho dovolania, zaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky aj otázkou, či konanie v danej veci nie je postihnuté procesnou vadou takejto povahy. Inou vadou konania (§ 243f ods. 1 písm.b/ O.s.p.) je procesná vada, ktorá (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a dôsledkom je vecná nesprávnosť rozhodnutia.

V mimoriadnom dovolaní sa uvádza, že konanie v danej veci má byť postihnuté práve takouto vadou, jej

existencia sa vyvodzuje z toho, že súdy nesprávne a neúplne zistili skutkový stav, porušili ustanovenia o dokazovaní, nevykonali dôkazy, ktoré žalovaná navrhla, nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatok alebo nepreskúmateľnosť dôvodov.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Hodnotením dôkazov nazývame činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon ukladá súdu určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.).

Dovolací súd s poukazom na obsah spisu, námietky dovolateľa a jeho dovolací dôvod (§ 243f ods. 1 písm.b/ O.s.p.) nepovažuje mimoriadne dovolanie za dôvodné. Z napadnutých rozhodnutí je zrejmé, že okresný súd pre svoje skutkové zistenia vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov a v jeho hodnotení dôkazov a poznatkov nie je logický rozpor. Krajský súd označil postup súdu prvého stupňa pri hodnotení dôkazov za správny a osvojil si jeho právne závery. Hodnotenie vierohodnosti dôkazov v rámci hodnotenia ich pravdivostnej hodnoty je právom súdu. Súdy v predmetnej veci toto hodnotenie riadne vykonali vzhľadom na výsledky dokazovania. Súd prvého stupňa uviedol v odôvodnení svojho rozsudku aj dôvod, prečo nevykonal niektoré dôkazy navrhované žalovanou (výsluchy svedkov L. I., G. I., Z. D., G. Pravdovej a ďalších). Odvolací súd v odôvodnení rozsudku skonštatoval správnosť napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Dovolateľ taktiež v dovolaní namieta (posudzujúc dovolanie podľa obsahu) aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatok alebo nepreskúmateľnosť dôvodov.

V danom prípade sa žalobca domáhal voči žalovanej vydania bezdôvodného obohatenia - sumy 220 000 € s príslušenstvom, pretože žalovaná (ako kupujúca) nadobudla do svojho výlučného vlastníctva nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy (od predávajúcich) za dohodnutú kúpnu cenu 220 000 €, ktorú za ňu mal zaplatiť žalobca. V konaní na základe vykonaného dokazovania súdy oboch stupňov dospeli k záveru, že žalobca plnil za žalovanú to, čo mala podľa zmluvy (kúpnej) plniť sama a teda za ňu zaplatil kúpnu cenu 220 000 € a na jej strane došlo k bezdôvodnému obohateniu. Žalobca bol teda oprávnený požadovať od žalovanej plnenie titulom bezdôvodného obohatenia. Žalovaná v konaní neprodukovala žiaden dôkaz, ktorý by svedčil o tom, že žalobca jej požadovanú peňažnú sumu daroval.

Dovolací súd považuje za potrebné upozorniť na to, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Navyše, odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania, obsah vyjadrenia k odvolaniu a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Závery, ktoré prijal, primerane vysvetlil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov,

ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k názoru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovanej. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľ namieta nedostatky pri vyhotovovaní zápisnice z pojednávania z 19. januára 2011 (neprotokolovanie vykonaného dokazovania listinnými dôkazmi, protokolovanie výpovedí vypočúvaných do zápisnice tak, že to menilo a ovplyvňovalo význam a malo vplyv na skutkový stav, nedostatočná pozornosť výsluchu účastníkov, vstup do prejavu žalovanej) postup v danom prípade upravuje § 40 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého predseda senátu alebo samosudca opraví v zápisnici chyby v písaní a iné zrejmé nesprávnosti. Predseda senátu rozhoduje aj o návrhoch na doplnenie zápisnice a o námietkach proti jej zneniu. Každá námietka účastníka konania proti zneniu zápisnice, vedeniu konania alebo správania účastníka konania, ktorej súd nevyhovel, musí byť v zápisnici uvedená. Zo spisu však vyplýva, že žalovaná ani jej právny zástupca nevzniesli v konaní pred súdom prvého stupňa žiadne námietky proti zneniu zápisníc z pojednávania, nenavrhlí jej doplnenie, resp. aby mali nejaké výhrady voči vedeniu konania.

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že v danej veci nie je daný dovolateľom uvádzaný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm.b/ O.s.p.

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor Slovenskej republiky namietal aj nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.).

Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie vecí konkrétne spočíva v tom, že odvolací súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval.

Dovolací súd je pri preskúmaní právoplatného rozhodnutia odvolacieho súdu viazaný rozsahom dovolacieho návrhu a uplatneným dovolacím dôvodom. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodom uvedeným v dovolaní sa prejavuje nielen vo viazanosti dôvodom zodpovedajúcemu niektorému v zákone vymedzenému dovolaciemu dôvodu, ale predovšetkým vo viazanosti tým, ako bol tento dovolací dôvod v dovolaní opísaný, t.j. uvedenie okolností, z ktorých dovolateľ usudzuje, že uvedený dovolací dôvod je daný.

K uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa § 237f ods. 1 písm.c/ O.s.p. nepostačuje, ak dovolateľ v dovolaní tento dôvod označí len ustanovením zákona alebo ak uvedie len jeho zákonnú skutkovú podstatu. Za uvedenie dôvodov, z akých sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda, možno považovať až konkretizáciu okolností, z ktorých sa vyvodzuje, že ten-ktorý dovolací dôvod je daný.

V predmetnej veci dovolateľ v mimoriadnom dovolaní uvádza, že „súdy vec aj nesprávne právne posúdili i keď je potrebné konštatovať, že právne posúdenie v písomnom vyhotovení rozsudkov v podstate absentuje“.

V občianskom súdnom konaní súdy postupujú tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb, aby sa nezneužívali na úkor týchto osôb. Postupujú v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná (§ 1, § 2, § 6 O.s.p.).

Kto sa bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Bездôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako a majetkový

prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Bezdôvodne sa obohatil aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám (§ 454 Občianskeho zákonníka). Táto skutková podstata je naplnená za predpokladu, že ten, kto plnil inému (poskytol mu plnenie, ktoré má majetkovú hodnotu), túto povinnosť nemal a plnil, namiesto toho, kto bol na toto plnenie povinný (t.j. namiesto dlžníka). Nie je rozhodujúce, či plnenie bolo poskytnuté so súhlasom dlžníka, no nesmie ísť o situáciu, kedy by bolo plnené proti jeho vôli. Predpokladom je, že prijatím plnenia veriteľom zanikol dlh dlžníka. Dlžník, za ktorého bolo plnené, sa tak stáva obohateným na úkor toho, kto za neho veriteľovi plnenie poskytol (uspokojil veriteľovu pohľadávku, prípadne iba čiastočne). Takýmto splnením dlžníkovho dlhu sa jeho majetkový stav neznížil, ako by tomu bolo, pokiaľ by svojmu veriteľovi plnil zo svojho. Obohatený tak získava majetkový prospech v okamihu, keď zanikol jeho dlh. Právna povinnosť k plneniu medzi dlžníkom a veriteľom môže vyplývať zo zákona alebo zo zmluvného záväzku. Ten, kto plnil za iného (dlžníka), má právo požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia od toho, za koho plnil, a nie od toho, komu plnil. Pokiaľ však ten, kto plnil, tak urobil nie za iného (za osobu povinnú plniť) ale v omyle, že plní veriteľovi svoj vlastný dlh, nejde o plnenie za iného v zmysle § 454 Občianskeho zákonníka, ale o plnenie bez právneho dôvodu. Plnením, ktoré bolo poskytnuté omylom, totiž dlh nezaniká (§ 451 Občianskeho zákonníka) a ten, kto plnil, má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia proti tomu, kto toto plnenie prijal, zatiaľ čo podľa § 454 Občianskeho zákonníka je povinný vydať bezdôvodné obohatenie ten, za ktorého bolo plnené. Rovnaká situácia nastáva v prípade, že niekto plnil inému v domnení, že plní za dlžníka, hoci ten, za ktorého bolo plnené, nič nedlhoval alebo svoj záväzok už skôr splnil. K obohateniu toho, za ktorého bolo plnené, nemôže dôjsť bez toho, aby poskytnutým plnením jeho dlh zanikol (prípadne iba čiastočne).

V predmetnej právnej veci tak Okresný súd Ružomberok ako aj Krajský súd v Žiline rozhodli v súlade s ustanovením § 454 Občianskeho zákonníka, dospeli k záveru, že žalobca plnil za žalovanú to, čo podľa kúpnej zmluvy uzavretej s predávajúcimi 9. októbra 2009 mala plniť sama tým, že za ňu zaplatil kúpnu cenu nehnuteľností 220 000 €. Z odôvodnenia rozsudkov je zrejmé, že na základe vykonaného dokazovania súdy dospeli k záveru, že žalobca žalovanej uvedenú sumu nedaroval. Žalovaná v konaní nepreukázala, že žalobca jej predmetnú peňažnú sumu daroval. Samotný žalobca poprel, že by žalovanej túto sumu daroval, zaplatil ju preto, lebo žalovaná ho ubezpečila o tom, že on sa stane výlučným vlastníkom nehnuteľností, pričom tieto musela najskôr nadobudnúť ona a po uplynutí určitej doby (21 dní) sa on (žalobca) na základe ďalšieho prevodu stane vlastníkom predmetných nehnuteľností. Darovacou zmluvou darca niečo bezodplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému a ten dar alebo sľub prijme. Darovacia zmluva musí byť písomná, ak je predmetom daru nehnuteľnosť a pri hnutelnej veci, ak nedôjde k odovzdaniu a prevzatíu veci pri darovaní (§ 628 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka). Darovacia zmluva je teda dvojstranný právny úkon, k pojmovým znakom ktorého patria : predmet daru, bezplatnosť a dobrovoľnosť. Darovacia zmluva vzniká spravidla reálne, teda prejavom vôle darcu a obdarovaného spojených s odovzdaním a prijatím daru (predmetom darovania). Prejav vôle môže byť pritom vyjadrený aj inak ako slovami (konkludentne), ak takýto konkludentný spôsob nevzbudzuje pochybnosti o tom, akú vôľu chcel subjekt prejavovať. Vnútorne presvedčenie (úmysel) sa zisťuje skutočnosťami vonkajšieho sveta, ktorými sa navonok prejavuje. Žalobca zaplatil za žalovanú veriteľovi jej dlh (kúpnu cenu), robil tak s vedomím, že po uplynutí určitej lehoty sa on stane vlastníkom predmetných nehnuteľností. V konaní nebolo preukázané, že by žalobca poskytol žalovanej peňažnú sumu bez protiplnenia, t.j. darovaním.

Z uvedeného vyplýva, že okresný ako aj krajský súd vec správne právne posúdili a zaviazali žalovanú vydať žalobcovi predmet bezdôvodného obohatenia v zmysle ustanovenia § 454 Občianskeho zákonníka.

Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Žalobca bol v konaní o mimoriadnom dovolaní úspešný, preto mu vzniklo právo na náhradu trov konania, ktoré si uplatnil a vyčíslil (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu priznal proti neúspešnej žalovanej

náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 744,80 €, a to odmenu advokáta za dva úkony právnej pomoci (prevzatie právneho zastúpenia, vyhotovenie písomného vyjadrenia k dovolaniu, jeden úkon po 864,77 € - § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) a dvakrát náhradu za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (jeden za 7,63 € - § 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.